

Nově dokumentované jeskyně NP České Švýcarsko

Vratislav Ouhrabka, Roman Mlejnek

Hluboká údolí, skalní soutěsky i členité okraje pískovcových plošin brázdící krajinu NP před námi stále ukrývají množství dosud nezdokumentovaných podzemních prostor. Celá řada abri, skalních

převisů, rozsedlinových, puklinových, vrstevních i sut'ových jeskyní je známá jen těm největším znalcům zdejší přírody. Především díky nim se podařilo několik dalších jeskyní zaevidovat.

Jeskyně v NP České Švýcarsko vznikly ve svrchnokřídových křemenných kvádrových pískovcích. K neznámějším v této oblasti patří jeskyně Vinný sklep nebo Jeskyně víl v Kyjovském údolí, ve kterých se v zimních měsících objevuje bohatá ledová výzdoba. Nejdelšími pak jsou jeskyně v oblasti Černé brány (Pytlácké kameny 42 m, U balvanů 30 m). Mezi nejzajímavější jeskyně s výskytem kořenových krápníků patří bezejmenná jeskyně nalezená v roce v roce 2007 v kaňonu řeky Kamenice. Tehdy na ni upozornil pracovník NP pan Václav Sojka s tím, že se v podzemí nachází více kořenových stalagmitů.

Tuto nově evidovanou lokalitu lze charakterizovat jako nízkou vrstevní jeskyni o délce kolem 10 metrů. Nachází se v obtížně přístupném terénu na dně kaňonu, přibližně 2 km západně od obce Vysoká Lípa. Jeskyně je téměř celá ovlásována ronem vody ze skalní stěny. Kořenové krápníky, které zde vytvářejí menší lesík, dorůstají výšky až 10 cm. V letních měsících roku 2007 byla provedena dokumentace všech kořenových útvarů pracovníkem Správy jeskyní ČR. Byl zde rovněž zjištěn zajímavý charakter útvarů, u kterých jednotlivé kořínky čnily do prostoru. Z toho se dalo usuzovat, že jeskyně v zimních měsících nezamrzá a má víceméně stabilní přísun vody. V opačném případě, tedy při promrzání jeskyní, jsou kořenové útvary modelovány ledovou krustou a jejich povrch je podstatně vyrovnanější. Bohužel kaňon Kamenice v následujících letech několikrát zasáhly povodně a jeskyně byla zanesena říčním materiálem. Přístup do ní byl uzavřen. Koncem roku 2014

se snažili pracovníci Správy jeskyní ČR situaci zde prověřit a jeskyni zdokumentovat. Bohužel se do kaňonu Kamenice nepodařilo pro některé zamrzlé úseky cesty bezpečně sestoupit. Jako náhrada byla provedena dokumentace tří nově evidovaných jeskyní v údolí Brtnického potoka mezi osadou Kopec a jeho soutokem s Křinicí. Najdeme zde hned několik typologicky odlišných jeskyní. První dvě lokality se nachází ve skalním masivu věží Trčoun a Sojčí. Jednak je zde typický jeskynní výklenek o rozměrech 3 x 4 m s výškou až 1,5 m. V těsné blízkosti pak je sutí vyplněná skalní průrva s řadou drobných navzájem propojených jeskynních prostor. Další, z navštívených jeskyní největší, se nachází na pravém svahu údolí nedaleko studánky Terežka, tj. asi 300 m JZ od předchozí lokality. Je vytvořena v blokové sutí v příkrém svahu mezi skalními útvary Paleček a Obří hlava. Jeskyně má dvě výškové úrovně navzájem propojené úzkým průlezem. Vzhledem k tomu, že prostory jsou protékány drobným vodním tokem, je jeskyně neustále aktivní. Dutiny pod skalními bloky se zahlubují do masivu tvořeného místy velmi hrubozrnnými až štěrkovitými pískovci. Celková délka jeskyně činí 27 m, hloubka 14 m. Poslední z nově evidovaných je jeskyně U Brtnického mostu, která se nachází cca 150 m před soutokem Brtnického potoka s Křinicí. Vznikla pod odsednutým skalním blokem opřeným o skalní stěnu u paty levého svahu údolí. Jedná se o jednoduchou

průchozí chodbu dlouhou 8 m a vysokou od 2 do 3,5 metru.

Přesto, že je NP České Švýcarsko speleologicky atraktivní oblastí, bylo zde dosud oficiálně evidováno pouhých 16 jeskyní. Na jejich popis a dokumentaci se v minulosti podíleli zejména speleologové ze ZO ČSOP Netopýr Varnsdorf. Řada dalších jeskyní zde však čeká na provedení odborného průzkumu a dokumentaci.

Horní vchod jeskyně Terežka je otevřen ve svahu údolí v blokové sutí. Foto: Vratislav Ouhrabka

V zimním období se v promrzajících jeskyních vytváří bohatá ledová výzdoba (jeskyně VII). Foto: Petr Zajíček

Zdroje

Brzák, P.; Fabiánek, O.; Havránek, P. (2007): Podzemí Šluknovska a Lužických hor. Krásná Lípa: ZO ČSOP Netopýr Varnsdorf. 304 s. ISBN 9788025406687 <http://jeso.nature.cz>